

'Alle poëzie dateert van vandaag'* - Literaire helden in de klas

(* Sybren Polet)

2e inspiratiedag over literatuurlessen in de hogere cyclus van het secundair onderwijs (aso, kso, tso, bso)

9u15 Welkomstwoord door **Frank Willaert**. (voorzitter van de KANTL)

9u20 Inleidende lezing over en met poëzie door **Sylvie Marie**. (dichter, werkt momenteel aan haar eerste roman in het torenpaviljoen, de schrijversresidentie van de KANTL)

9u55-10u35 Keuzeblok 1

- **Wegwijs in Het Archief voor Onderwijs. - Frederik De Ridder** (medewerker VIAA en leraar Nederlands)

Een sessie over het boeiende leven van dichters aan de hand van archiefmateriaal met *street credibility*. (Doelgroep: ASO-TSO)

- **Workshop *slam poetry* met een klassieke twist. - Carmien Michels** (auteur van proza en poëzie)

Carmien Michels, voormalig Europees kampioen *poetry slam*, geeft een hedendaagse draai aan klassieke gedichten in een speelse, uitdagende workshop *slam poetry*. (Doelgroep: ASO-TSO-BSO)

- **Creëer je eigen poëzie-canon. Op weg naar een wetenschappelijke basis voor poëziedidactiek. - Jordi Casteleyn** (professor didactiek Nederlands aan de Universiteit Antwerpen)

Niet alle leerlingen zijn geboeid door het lezen van poëzie, maar hoe kan je als leerkracht ervoor zorgen dat jouw leerlingen toch poëzie gaan appreciëren? Wij onderzochten welke factoren de intrinsieke motivatie voor het lezen van poëzie bepalen: personalia, onderwijstype, kennis van literaire begrippen, cognitieve vermogens, en motivationele variabelen. Daarenboven gaat men ervan uit dat er zes niveaus in het lezen van romans bestaan, maar geldt dit ook voor het lezen van poëzie? We probeerden deze vragen te beantwoorden door 270 leerlingen uit de laatste graad van het secundair onderwijs te bestuderen. We ontdekten o.a. dat er slechts drie niveaus in de appreciatie van het lezen van poëzie bestaan, en dat onderwijstype, leeftijd, geslacht en afkeer van moeilijke teksten deze appreciatie verder bepalen. Kennis van literaire begrippen en cognitieve vermogens spelen dus geen rol. Op basis van deze onderzoeksresultaten leren deelnemers aan deze sessie hoe ze zelf een poëzie-canon kunnen samenstellen die bij leerlingen de intrinsieke motivatie voor het lezen van poëzie stimuleert en die leerkrachten direct in hun eigen klaspraktijk kunnen inzetten. (Doelgroep: ASO-TSO-BSO)

- **Speedsessies.**

Culturele en literaire spelers stellen hun (educatief) aanbod voor. Met o.a. Poëziecentrum, Letterenhuis, Vlaams Fonds voor de Letteren, Cultuurkuur, het Archief voor Onderwijs van VIAA, De Krook, Vooruit, Urban Woorden, Wablieft... (Doelgroep: ASO-TSO-BSO)

10u40-11u20 Keuzeblok 2

- **Een klimaat voor Claus. - Yannick Dangre** (auteur van proza en poëzie)

Hugo Claus en zijn Vlaamse dorpen, zijn strijd tegen het katholicisme, zijn collaborerende familie, het lijkt allemaal ver van hun bed voor de jongeren anno 2018. Toch kunnen we in de klas een klimaat creëren om in te gaan op het belang van Claus toen én nu. Het gaat over het kweken van een leeshouding, en om speelse, actuele handvatten aan te reiken die scholieren de poëzie intrekken, ook als die niet makkelijk is. Van speler naar lezer, en weer terug, zoals Claus zelf. **(Doelgroep: ASO)**

- **Poëzie in muzikale beelden van woorden. - Barbara Axters** (pedagogisch begeleider)

Welke beelden en gevoelens roepen gedichten bij ons op? Hoe kunnen beelden of muziek poëzie versterken? Hoe kunnen beelden of muziek de interpretatie van een gedicht beïnvloeden? We gaan op zoek naar de beelden die gedichten bij ons oproepen, maar ook naar bestaande verbeelde poëzie. Hoe maken of kraken de beelden de poëtische woorden? Hoe kunnen leerlingen van derde graad met beeld en muziek hun gedicht van een persoonlijke interpretatie voorzien? **(Doelgroep: TSO en BSO)**

- **'En weer gaat de wereld als een meisjeskamer open'* - drie manieren om de wereld van de poëzie voor leerlingen te openen. - Peter Van Damme** (gewezen leerkracht Nederlands, praktijklector Nederlands K.U. Leuven, vakbegeleider Nederlands) (*Februarizon, Paul Rodenko)

In deze sessie geeft de spreker drie concrete manieren om leerlingen gemotiveerd aan het lezen te krijgen:

1. Rap met een app
2. Kort, inzicht verhogend creatief schrijven
3. Een poëzieproject

De drie voorbeelden stimuleren de leerlingen bovendien om met elkaar en met de leerkracht over die leeservaring in gesprek te gaan. De deelnemers krijgen na de sessie een link naar het concrete lesmateriaal. **(Doelgroep: ASO-TSO)**

- **Speedsessies.**

Culturele en literaire spelers stellen hun (educatief) aanbod voor. Met o.a. Poëziecentrum, Letterenhuis, Vlaams Fonds voor de Letteren, Cultuurkuur, het Archief voor Onderwijs van VIAA, De Krook, Vooruit, Urban Woorden, Wablieft... **(Doelgroep: ASO-TSO-BSO)**

11u25-12u05 Keuzeblok 3

- **Poëzie anders gelezen.- Ann Moens & Peter Cockelbergh.**(leerkrachten Nederlands)

Over lessen waarin de leerlingen met recente Vlaamse en Nederlandse poëzie aan de slag gaan en aanleunend bij hun eigen interesses en talenten verwerkingsopdrachten maken. (poëzie vertalen, kortfilm maken, instagrapoëzie, soundscapes maken bij gedichten etc.) **(Doelgroep: ASO)**

- **Poëzie? WAUW! - Wegduiken in gedichten in TSO en BSO - Jan Van Coillie** (Emeritus hoogleraar, doceerde Nederlandse taalbeheersing aan de faculteit Letteren van de KU Leuven – campus Brussel, waar hij ook jeugdliteratuur gaf.) (Doelgroep: TSO-BSO)

'Poëzie is voor softies' of 'gedichten, da's niks voor mij'. Hoeveel jongeren denken niet zo over poëzie? Tot ze dat ene gedicht ontdekken dat hen overrompelt. Of tot ze ervaren hoe ze zelf gedichten kunnen schrijven waar ze hun diepste emoties in kwijt kunnen. Poëzie moet je mogen *ontdekken* en moet je kunnen *ervaren*. Vanuit die stellingen start de workshop.

Eerst worden tips gegeven om jongeren te laten ontdekken wat poëzie voor hen kan betekenen, hoe gedichten kunnen ontroeren, amuseren, confronteren of doen nadenken. Daarbij wordt ingegaan op vragen als: hoe kunnen ze dat unieke gedicht ontdekken dat hen hun hele leven dierbaar zal blijven of hoe kun je hun laten ontdekken wat klassieke gedichten uit de canon nu nog kunnen betekenen.

In het tweede deel laten we als het ware van binnenuit ervaren hoe poëzie werkt. Met gerichte schrijfoefeningen experimenteren we met dichterlijke technieken. Dat gebeurt in een voortdurende dialoog met gedichten van klassieke en hedendaagse dichters. Door met dezelfde technieken te werken als de dichters begrijpen en appreciëren jongeren poëzie beter en weten ze hun diepste gevoelens en herinneringen op een bijzondere manier te verwoorden. Door ten slotte hun ervaringen met elkaar te delen, ontstaat een openheid die jongeren de kans geeft om poëzie deel te laten uitmaken van hun eigen leven.

- **Alle poëzie dateert van vandaag. - Charles Ducal** (auteur van poëzie en proza, gewezen leerkracht Nederlands)

Charles Ducal bespreekt vanuit zijn ervaring als leraar de drempels die leerlingen ervaren bij het lezen van poëzie. Aan de hand van een aantal gedichten illustreert hij op welke wijze hij in zijn praktijk getracht heeft leerlingen ontvankelijk te maken voor poëzie, ook niet meteen toegankelijke poëzie. Dit in de hoop op die manier hun leesbereik te vergroten en hen in contact te brengen met een aantal grote dichters uit onze literatuur die tot de canon zijn gaan behoren. (Doelgroep: ASO)

- **Speedsessies.**

Culturele en literaire spelers stellen hun (educatief) aanbod voor. Met o.a. Poëziecentrum, Letterenhuis, Vlaams Fonds voor de Letteren, Cultuurkuur, het Archief voor Onderwijs van VIAA, De Krook, Vooruit, Urban Woorden, Wablieft... (Doelgroep: ASO-TSO-BSO)

12u15-12u30 Slotakkoord

Dagboek van de laatste der walghvogels. - Giovanni Baudonck.

Giovanni Baudonck is een Gentse zanger, acteur, theatermaker en slam poëet met deels Mauritiaanse roots. Sinds 2012 brengt hij diversiteit op en naast het podium door zowel in het Nederlands als in het Frans te dichten. Giovanni brengt maatschappelijk georiënteerde teksten waarin hij de taal tot het uiterste verkent. Voor zijn optreden koos hij de titel **Dagboek van de laatste der walghvogels**, verwijzend naar de uitgestorven dodo's die tot ca. 1680 op het eiland Mauritius leefden. De titel staat symbool voor de mens en de eenzame strijd tegen het onvermijdelijke lot dat hem te wachten staat.

12u30 Broodjeslunch

! De doelgroepen worden louter als richtlijn gegeven.